

การลอกเลียนแบบท่าเต้น K-pop กับ แรงจูงใจและความหมายของการเต้น Cover ของวัยรุ่นแฟนคลับในจังหวัดนครปฐม

กันตินันท์ อ้นดำ^{1*} และ วีรศักดิ์ นาชัยดี¹

¹สาขาวิชานิติศาสตร์(วิทยุโทรทัศน์มัลติแพลตฟอร์ม) คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

*mammoskantinan@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงคุณภาพนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยที่มีผลต่อการลอกเลียนแบบท่าเต้น K-pop ของวัยรุ่นแฟนคลับในจังหวัดนครปฐม และ 2) แรงจูงใจและความหมายของการเต้น Cover ของวัยรุ่นแฟนคลับในจังหวัดนครปฐม ผู้ให้ข้อมูลหลักคือ วัยรุ่นที่เต้น Cover จำนวน 10 คน ซึ่งคัดเลือกโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง การสัมภาษณ์เชิงลึก จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

การวิจัยนี้พบว่า ปัจจัยสำคัญที่กระตุ้นการลอกเลียนแบบท่าเต้นมาจากสื่อสังคมออนไลน์และคนใกล้ตัว ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura ที่เน้นการซึมซับพฤติกรรมผ่านการสังเกตตัวแบบทั้งในสื่อดิจิทัลและชีวิตจริง ขณะที่แรงจูงใจเริ่มต้นจากความชอบในศิลปิน ก่อนจะพัฒนาไปสู่การระบายความเครียดและการพัฒนาตนเอง สอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ในด้านการยอมรับและการบรรลุศักยภาพสูงสุดของตนเองในด้านความหมายและการสร้างอัตลักษณ์ ผู้เต้นมองว่าต้องใช้วินัยสูงในการฝึกซ้อมเพื่อแสดงความเคารพต่อศิลปิน และเป็นพื้นที่ปลอดภัยในการแสดงออก สอดคล้องกับทฤษฎีอัตลักษณ์ทางสังคมที่ช่วยเปลี่ยนความเขินอายให้มีความมั่นใจ และสร้างเครือข่ายมิตรภาพที่แน่นแฟ้น นอกจากนี้ ทักษะการเต้นยังสามารถนำไปต่อยอดสร้างคอนเทนต์ ทำแฟมผลงาน แข่งขัน ออดิชั่น หรือรับงานจ้าง ซึ่งเป็นการแปลงทุนทางวัฒนธรรมให้กลายเป็นทุนทางสังคมและเศรษฐกิจในอนาคต

คำสำคัญ: การลอกเลียนแบบท่า แรงจูงใจและความหมายของการเต้น Cover K-pop

K-pop Dance Imitation with Motivation and Meaning of Cover Dance of Adolescent Fans in Nakhon Pathom Province

Kantinan Aondam^{1*} and Virasak Nachaidee¹

¹Communication Arts, Nakhon Pathom Rajabhat University

*mammoskantinan@gmail.com

Abstract

This qualitative study aimed to investigate: (1) the factors influencing K-pop dance imitation among adolescent fans in Nakhon Pathom Province, and (2) the motivations and meanings associated with K-pop dance cover performances among adolescent fans in the same area. The key informants consisted of ten adolescent K-pop cover dancers selected through purposive sampling. Data were collected using a semi-structured interview guide and in-depth interviews. The collected data were analyzed using content analysis.

This study found that the primary factors influencing K-pop dance imitation were social media and individuals within the participants' close social circles. These findings are consistent with Bandura's Social Learning Theory, which explains that individuals acquire behaviors through observing role models in both digital media and real-life settings. Participants' initial motivation for engaging in K-pop cover dancing originated from their admiration for K-pop artists. Over time, this motivation evolved into a means of relieving stress, enhancing personal development, and improving dance skills. These findings are consistent with Maslow's Hierarchy of Needs, particularly the needs for esteem and self-actualization. Regarding the meaning of K-pop cover dancing and identity formation, participants perceived the activity as requiring dedication, discipline, and continuous practice to demonstrate respect for the original artists. They also regarded cover dancing as a safe space for self-expression, where they could overcome shyness, build self-confidence, and develop a strong sense of belonging through friendships with fellow dancers. Furthermore, this study found that participants viewed their dance skills as valuable resources that could be developed into opportunities for content creation, portfolio development, dance competitions, auditions, and paid performances. This demonstrates how cultural capital can be transformed into social and economic capital, creating future educational and career opportunities.

Keywords: Dance imitation Motivation and meaning of Cover dance Kpop

1. บทนำ

ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา กระแสวัฒนธรรมเกาหลีใต้หรือฮัลลิว (Hallyu Wave) ได้แพร่กระจายและทรงอิทธิพลไปทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเยาวชนและวัยรุ่นผ่านสื่อบันเทิงต่าง ๆ เช่น ดนตรีป๊อปเกาหลี (K-pop) ซีรีส์ และแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ วัฒนธรรม K-pop มีลักษณะเด่นด้านการแสดงที่มีการผสมผสานระหว่างดนตรี การร้อง และการเต้นอย่างมีเอกลักษณ์ ซึ่งส่งผลให้เกิดกิจกรรมในกลุ่มแฟนคลับหลากหลายรูปแบบ [4] (Khamwansa, 2021) หนึ่งในกิจกรรมที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายคือ การเต้นคัฟเวอร์ (Cover Dance) ซึ่งหมายถึง การลอกเลียนแบบท่าเต้นจากศิลปินต้นฉบับ เช่น วงไอดอลเกาหลี แล้วนำมาฝึกซ้อมเพื่อแสดงใหม่ในรูปแบบของตนเอง

การเต้น Cover Dance ในปัจจุบันไม่ได้เป็นเพียงกิจกรรมเพื่อความบันเทิงหรือการลอกเลียนแบบท่าทางของศิลปินเท่านั้น แต่ยังมีความเชื่อมโยงอย่างลึกซึ้งกับกระบวนการสร้างตัวตน (Identity Formation) และการแสดงออกทางอัตลักษณ์ของกลุ่มแฟนคลับ งานวิจัยในบริบทไทยพบว่าการเข้าร่วมกิจกรรมเต้นคัฟเวอร์ช่วยส่งเสริมให้ผู้เต้นเกิดความมั่นใจในตนเอง ได้พัฒนาทักษะทางสังคม ตลอดจนสร้างเครือข่ายและความสัมพันธ์ภายในกลุ่มผู้ที่มีความสนใจร่วมกัน [8]-[9] (Nakhonthap, 2019; Saetiao, 2020)

ในบริบทของเยาวชน การเข้าร่วมกิจกรรม Cover Dance สะท้อนให้เห็นถึงแรงจูงใจในหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นความชื่นชอบและผูกพันต่อตัวศิลปิน ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนแฟนคลับ (Fandom Community) และความปรารถนาในการแสดงออกทางศิลปะ นอกจากนี้ ชุมชนการเต้นคัฟเวอร์ยังมีบทบาทสำคัญในการสร้างทุนทางสังคม (Social Capital) และทุนทางวัฒนธรรม (Cultural Capital) ให้แก่ผู้เข้าร่วม ทั้งนี้ จังหวัดนครปฐมถือเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ที่มีสถาบันการศึกษาและชุมชนวัยรุ่นตั้งอยู่เป็นจำนวนมาก ส่งผลให้เกิดการรวมตัวของกลุ่มเต้น Cover Dance และการจัดกิจกรรมแฟนคลับ K-pop อย่างต่อเนื่องในระดับท้องถิ่น

ด้วยเหตุนี้ งานวิจัยเรื่อง การลอกเลียนแบบท่าเต้น K-pop กับแรงจูงใจและความหมายของการเต้น Cover ของวัยรุ่นแฟนคลับในจังหวัดนครปฐม จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการลอกเลียนแบบท่าเต้น K-pop รวมถึงศึกษาแรงจูงใจและความหมายที่วัยรุ่นแฟนคลับมอบให้กับกิจกรรมการเต้นคัฟเวอร์ โดยเลือกใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อให้สามารถเข้าถึงและทำความเข้าใจประสบการณ์ มุมมอง และการตีความของกลุ่มผู้เข้าร่วมได้อย่างลึกซึ้ง

งานวิจัยนี้จะช่วยขยายองค์ความรู้ในมิติด้านนิเทศศาสตร์และวัฒนธรรมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นวัฒนธรรมแฟนคลับและการสื่อสารทางวัฒนธรรมของเยาวชนในยุคดิจิทัล อีกทั้งยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมสร้างสรรค์ของเยาวชน เช่น การสนับสนุนศิลปะการแสดงในระดับท้องถิ่น การพัฒนาชุมชนแฟนคลับอย่างสร้างสรรค์ และการออกแบบกิจกรรมวัฒนธรรมร่วมสมัย นอกจากนี้ ผลการศึกษายังสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับนักวิชาการ นักสื่อสารมวลชน ตลอดจนผู้จัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมในการทำความเข้าใจบทบาทและอิทธิพลของวัฒนธรรมร่วมสมัยที่มีต่อพฤติกรรม สังคม และอัตลักษณ์ของเยาวชนไทยในปัจจุบัน

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการลอกเลียนแบบท่าเต้น K-pop ของวัยรุ่นแฟนคลับในจังหวัดนครปฐม
2. เพื่อศึกษาแรงจูงใจและความหมายของการเต้น cover ของวัยรุ่นแฟนคลับในจังหวัดนครปฐม

3. ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้แบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลหลัก(key

informants) จะต้องเป็นกลุ่มแฟนคลับที่มีอายุการติดตามมากกว่า 5 ปี เพื่อมุ่งเน้นการทำความเข้าใจพฤติกรรม แรงจูงใจ และความหมายเชิงลึกของการลอกเลียนแบบท่าเต้น K-pop ของวัยรุ่นแฟนคลับในจังหวัดนครปฐม

ผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informants) คือ แฟนคลับวัยรุ่นที่เต้น Cover K-pop ในจังหวัดนครปฐม ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) มีจำนวนโดยวิธีการการสัมภาษณ์เชิงลึก และการวิเคราะห์เนื้อหา จำนวน 10 คน

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งจัดสร้างขึ้นโดยผู้วิจัย ลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended Questions) แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลอกเลียนแบบท่าเต้น K-pop
3. แรงจูงใจและความหมายของการเต้น Cover

3.2 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในงานวิจัย

ก่อนนำแบบสัมภาษณ์ไปใช้จริง ได้ดำเนินการดังนี้

1. ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) นำแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านนิเทศศาสตร์จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมของคำถาม
2. การทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out) นำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองกับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2-3 คน เพื่อปรับปรุงคำถามให้ชัดเจน
3. ความน่าเชื่อถือของข้อมูล (Credibility) ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ได้แก่ การใช้หลายแหล่งข้อมูล และ การใช้หลายวิธีการเก็บข้อมูล

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนดังนี้:

1. ติดต่อกลุ่มตัวอย่างและขอความยินยอมในการเข้าร่วมวิจัย
2. นัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์
3. ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้เวลาประมาณ 45-60 นาทีต่อคน
4. บันทึกเสียงและจดบันทึกข้อมูลระหว่างการสัมภาษณ์
5. สังเกตพฤติกรรมการเต้น Cover ในสถานการณ์จริง เช่น การซ้อมหรือการแสดง
6. ถอดเทป (Transcription) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. อ่านข้อมูลจากการถอดเทปอย่างละเอียด
2. จัดหมวดหมู่ข้อมูล (Coding) ตามประเด็นที่ศึกษา
3. วิเคราะห์และตีความข้อมูลโดยเชื่อมโยงกับกรอบแนวคิดทฤษฎี
4. สรุปประเด็นสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการลอกเลียนแบบท่าเต้น K-pop แรงจูงใจในการเต้น Cover ความหมายของการเต้น Cover การต่อยอดทักษะของการเต้น Cove และบทบาททางสังคมและอัตลักษณ์ของการเต้น Cove
5. นำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบพรรณนา (Descriptive Analysis) พร้อมยกตัวอย่างคำพูดของผู้ให้ข้อมูลประกอบ

4. ผลการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ซึ่งเป็นแฟนคลับวัยรุ่นที่เต้น Cover K-pop จำนวน 10 คน ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนครปฐม นำเสนอผลการศึกษาแบ่งออก 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่1 ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการลอกเลียนแบบท่าเต้น K-pop ของวัยรุ่นแฟนคลับในจังหวัดนครปฐม ดังนี้

1.ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเริ่มต้นความสนใจ วัยรุ่นส่วนใหญ่มักเริ่มทำความรู้จักและซึมซับวัฒนธรรม K-pop รวมถึงการเต้น Cover ในช่วงวัยประถมศึกษาตอนปลายจนถึงมัธยมศึกษาตอนต้น ปัจจัยหลักที่กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมการลอกเลียนแบบท่าเต้นมาจากสื่อสังคมออนไลน์ เช่น มิวสิกวิดีโอ (MV) คลิปวิดีโอฝึกซ้อม (Dance Practice) และแพลตฟอร์มอย่าง YouTube หรือ TikTok รวมไปถึงอิทธิพลจากกลุ่มบุคคลใกล้ชิด เช่น การแนะนำจากเพื่อน การได้รับอิทธิพลจากสมาชิกในครอบครัว หรือการเห็นรุ่นพี่แสดงในกิจกรรมของโรงเรียน

“...เริ่มรู้จักช่วง ป.5-ป.6 จากการที่เพื่อนแนะนำวง K-pop และเริ่มสนใจการเต้น Cover เพราะเห็นเพื่อนเต้น รวมถึงดูคลิปคนเต้นใน YouTube...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1)

“...เริ่มติดตามช่วง ป.6 จากวง Twice และ Blackpink เพราะมีสมาชิกคนไทย โดยเป็นคนที่ชอบเต้นอยู่แล้ว เมื่อเห็นท่าเต้นที่น่าสนใจจึงลองเต้นตาม...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2)

“...รู้จักตอนอายุ 13-14 ปี จากการฟังเพลงในแพลตฟอร์มโซเชียล และเห็นแฟนคลับเต้นตามในอีเวนต์...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5)

“...รู้จักเพลง K-pop ตั้งแต่ ป.4-ป.5 เพราะพี่สาวเปิดให้ฟัง แต่เริ่มลองเต้น Cover จริงจังตอนขึ้นปี 1 เพราะมหาวิทยาลัยมีทีมเต้น...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7)

“...ช่วง ม.ต้น เห็นเพื่อนเต้นจึงเริ่มดูมิวสิกวิดีโอตาม และแอบลองฝึกเต้นเล่นหน้ากระจกตามคลิปใน YouTube...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10)

ขั้นตอนที่2 ศึกษาแรงจูงใจและความหมายของการเต้น cover ของวัยรุ่นแฟนคลับในจังหวัดนครปฐม ดังนี้

1.แรงจูงใจในการเต้น Cover แรงผลักดันที่ทำให้วัยรุ่นเลือกทำกิจกรรมนี้ มีพื้นฐานมาจากความชื่นชอบในตัวศิลปิน (Idol) และสไตล์ดนตรีที่มีความเป็นเอกลักษณ์ นอกเหนือจากความชอบส่วนบุคคลแล้ว การเต้นยังตอบสนองความต้องการด้านอารมณ์และการพัฒนาตนเอง โดยเป็นกิจกรรมที่ช่วยระบายความเครียดจากการเรียน ทำให้รู้สึกสนุกและได้ปลดปล่อยพลังงาน ผู้เต้นมักมองว่าการเต้นเป็นการออกกำลังกาย เป็นการท้าทายขีดความสามารถของตนเองในการเรียนรู้ทักษะใหม่ และช่วยพัฒนาบุคลิกภาพให้ดูดีขึ้น

“...มีความชอบทั้งเพลง ท่าเต้น และศิลปิน อยากเต้นให้ได้เหมือนศิลปิน มองว่าเป็นกิจกรรมยามว่างที่ช่วยคลายเครียด และเกิดความภูมิใจเมื่อเต้นได้ดี...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1)

“...ชื่นชอบศิลปินและประทับใจความพร้อมเพรียง ใช้เป็นกิจกรรมผ่อนคลายความเครียดจากการเรียน ช่วยพัฒนาร่างกาย และเป็นโอกาสได้เจอเพื่อนใหม่...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3)

“...ชอบความท้าทายในการฝึกสิ่งใหม่ๆ โดยเฉพาะท่าที่ต้องใช้แรง ช่วยพัฒนาบุคลิกภาพ เพิ่มความมั่นใจ และได้ออกกำลังกาย...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4)

“...เริ่มจากความชอบ ความสนุก รู้สึกได้ปลดปล่อยตัวเอง และรู้สึกภูมิใจที่ได้ใกล้ชิดกับสิ่งที่ตนเองชื่นชอบ...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10)

2. ความหมายที่ซ่อนอยู่ในการลอกเลียนแบบท่าเต้น ในมุมมองของผู้เต้น การเต้น Cover มีคุณค่าอีกซึ่งมากกว่าแค่การลอกเลียนแบบท่าทาง แต่ถูกมองว่าเป็น “กระบวนการเรียนรู้และฝึกฝน” ที่ต้องอาศัยทั้งความอดทนและวินัยระดับสูง ผู้เต้นจะต้องใช้ความพยายามในการควบคุมร่างกายและสื่อสารอารมณ์ออกมา กิจกรรมนี้จึงเปรียบเสมือนการแสดงความเคารพต่อศิลปิน และเป็นพื้นที่ปลอดภัยในการระบายความรู้สึกผ่านทางร่างกายโดยไม่จำเป็นต้องใช้คำพูด

“...มองว่าไม่ใช่แค่การเลียนแบบ แต่คือการฝึกฝนที่ต้องใส่ใจรายละเอียดของจังหวะ ทำให้เข้าใจถึงความเหน็ดเหนื่อยและความพยายามของศิลปิน...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1)

“...เป็นพื้นที่ในการแสดงออกทางอารมณ์และระบายความเครียดโดยไม่ต้องพูด อีกทั้งยังเป็นงานอดิเรกที่ช่วยให้ได้ออกกำลังกาย...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2)

“...ถือเป็นการแสดงความเคารพและชื่นชมต่อศิลปิน ผ่านการฝึกฝนทักษะให้ได้มาตรฐานใกล้เคียงกับศิลปิน...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5)

“...ไม่ใช่แค่การเลียนแบบ แต่เป็นการฝึกให้ตัวเองมีความละเอียดมากขึ้น และทำความเข้าใจเพื่อถ่ายทอดสไตล์ศิลปินในแบบของตน...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8)

“...มองว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ต้องใช้ความจำและวินัยสูง ทำให้เข้าใจเรื่องการเต้น และรู้สึกว่าตนเองเก่งขึ้น...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10)

3. การต่อยอดทักษะและโอกาสในอนาคต เมื่อเกิดความเชี่ยวชาญ วัยรุ่นได้นำทักษะจากการเต้น Cover ไปต่อยอดสร้างมูลค่าและโอกาสในหลากหลายรูปแบบ มีการนำทักษะไปปรับประยุกต์โดยผสมผสานสไตล์ส่วนตัวเข้าไปในท่าเต้น และใช้สำหรับสร้างคอนเทนต์เผยแพร่บนสื่อสังคมออนไลน์เพื่อเก็บเป็นผลงาน (Portfolio) นอกจากนี้ ยังนำไปใช้ในการแข่งขันประกวดเต้น การเข้าอดิชั่นกับค่ายบันเทิง หรือการสร้างโอกาสรับงานจ้างในอนาคต

“...นำทักษะไปใช้แข่งขัน อดิชั่นกับค่ายต่างๆ เพื่อต่อยอดสู่การเป็นศิลปิน รวมถึงนำท่ามาปรับสไตล์ให้เป็นของตัวเอง และถ่ายคลิปลง TikTok...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1)

“...ถ่ายคอนเทนต์ลงสื่อออนไลน์ (TikTok, IG) เข้าร่วมการแข่งขัน และนำทักษะไปสู่การออกแบบท่าเต้นใหม่ๆ ของตนเอง...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3)

“...นำไปพัฒนาทักษะการเต้นสไตล์อื่น ปรับท่าให้เข้ากับตัวเอง และถ่ายคลิปลงโซเชียลเพื่อประเมินพัฒนาการของตนเอง...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4)

“...นำไปสร้างแฟ้มผลงาน (Profile) สำหรับการเรียนต่อ หรือสมัครงานในสายบันเทิง รวมถึงสร้างโอกาสในการรับงานจ้างในอนาคต...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9)

4. บทบาทต่อการสร้างอัตลักษณ์และความสัมพันธ์ทางสังคม มิติที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งคือการที่การเต้น Cover ช่วยสร้าง “อัตลักษณ์” (Identity) และความภาคภูมิใจในตนเอง วัยรุ่นหลายคนสามารถก้าวข้ามความเขินอาย เปลี่ยนเป็นคนที่มีความมั่นใจและกล้าแสดงออกมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ กิจกรรมนี้ยังช่วยดึงดูดผู้ที่มีความสนใจเดียวกันให้มารวมกลุ่มกันเป็นคอมมูนิตี (Community) นำไปสู่การทำงานร่วมกันเป็นทีม และการพัฒนามิตรภาพที่แน่นแฟ้น

“...ช่วยเปลี่ยนจากคนที่ไม่มั่นใจให้กล้าแสดงออกมากขึ้น ได้รู้จักเพื่อนใหม่ๆ และเกิดเป็นสังคมเล็กๆ ในชมรมหรือมหาวิทยาลัย...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1)

“...เป็นตัวช่วยดึงดูดผู้ที่มีความชอบเหมือนกันให้มาเจอกัน สร้างเครือข่าย แลกเปลี่ยนข่าวสาร และรวมกลุ่มสร้างทีมเต้น...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2)

“...ทำให้รู้สึกถึงการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มแฟนคลับ มีที่ยืนในสังคม ได้แลกเปลี่ยนเทคนิค และสร้างมิตรภาพ...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5)

“...ช่วยสร้างคอมมูนิตีที่แข็งแกร่ง ได้แลกเปลี่ยนทักษะ และทำให้เป็นที่รู้จักในฐานะผู้ที่มีความสามารถเฉพาะด้าน...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7)

“...การเต้น Cover คือเครื่องมือในการสร้างตัวตนในรูปแบบที่ตนเองอยากเป็น และถือเป็นประสบการณ์ชีวิตที่มอบความสุข...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10)

5. สรุปผลการวิจัย

สรุปผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการลอกเลียนแบบท่าเต้น K-pop ของวัยรุ่นแฟนคลับในจังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า วัยรุ่นส่วนใหญ่มักเริ่มให้ความสนใจและซึบซับการเต้น Cover ในช่วงวัยประถมศึกษาตอนปลายจนถึงมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการลอกเลียนแบบ 2 ส่วน ได้แก่

1. ปัจจัยด้านสื่อสังคมออนไลน์ เป็นช่องทางหลักที่กระตุ้นให้เกิดความสนใจและพฤติกรรมการลอกเลียนแบบท่าเต้น K-pop โดยวัยรุ่นมักรับชมมิวสิกวิดีโอ (MV) และคลิปวิดีโอฝึกซ้อม (Dance Practice) ผ่านแพลตฟอร์ม เช่น YouTube และ TikTok ทำให้สามารถสังเกต จดจำ และเรียนรู้ท่าเต้นของศิลปินได้อย่างต่อเนื่อง ก่อนนำมาฝึกและเลียนแบบด้วยตนเอง นอกจากนี้ การรับชมคลิปการเต้นของผู้อื่นยังช่วยสร้างแรงกระตุ้นให้เกิดความสนใจและทดลองเต้นตาม สอดคล้องกับข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ที่ระบุว่าเริ่มสนใจการเต้น Cover จากการดูคลิปการเต้นใน YouTube และการดูมิวสิกวิดีโอตามเพื่อน ดังนั้น สื่อสังคมออนไลน์มีบทบาททั้งในการสร้างความสนใจ เปิดรับตัวแบบ และเป็นพื้นที่สำหรับการเรียนรู้และฝึกฝนท่าเต้น K-pop จนนำไปสู่การลอกเลียนแบบและการเข้าร่วมกิจกรรม Cover Dance

2. ปัจจัยด้านกลุ่มบุคคลใกล้ชิด ได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมทางสังคม เช่น การได้รับการแนะนำจากเพื่อน การได้รับอิทธิพลจากคนในครอบครัว หรือการเห็นรุ่นพี่แสดงเต้นในกิจกรรมของโรงเรียน ซึ่งปรากฏการณ์นี้สามารถอธิบายได้ด้วย ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ที่ชี้ให้เห็นว่าวัยรุ่นเกิดการเรียนรู้และนำไปสู่การลอกเลียนแบบพฤติกรรมผ่านการสังเกตตัวแบบทั้งจากสื่อและคนรอบข้าง

สรุปผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาแรงจูงใจและความหมายของการเต้น Cover ของวัยรุ่นแฟนคลับในจังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเด็นหลัก ได้แก่ ด้านแรงจูงใจ และด้านความหมายที่ซ่อนอยู่

1. ด้านแรงจูงใจในการเต้น Cover

- 1.1 ความชื่นชอบส่วนบุคคล มีพื้นฐานมาจากความชื่นชอบในตัวศิลปิน (Idol) และสไตล์ดนตรีที่เป็นเอกลักษณ์

- 1.2 การจัดตารางอารมณ์ การเต้นเป็นกิจกรรมยามว่างที่ช่วยระบายความเครียดจากการเรียน ช่วยให้รู้สึกสนุก และได้ปลดปล่อยพลังงาน

- 1.3 การพัฒนาตนเอง เป็นแรงจูงใจในการออกกำลังกาย พัฒนาศิลปะภาพ เพิ่มความมั่นใจ และทดสอบขีดความสามารถของร่างกายในการเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีแรงจูงใจของ Maslow ด้านความต้องการการยอมรับทางสังคมและการพัฒนาศักยภาพตนเอง

2. ด้านความหมายของการเต้น Cover

- 2.1 กระบวนการเรียนรู้และฝึกฝน ผู้เต้นไม่ได้มองว่าเป็นแค่การทำท่าทางตามเท่านั้น แต่ให้ความหมายว่าเป็นกระบวนการที่ต้องใช้วินัย ความจำ และความอดทนระดับสูงในการจดจำจังหวะและควบคุมร่างกาย

- 2.2 การแสดงความเคารพต่อศิลปิน การใช้ความพยายามฝึกฝนทักษะเพื่อถ่ายทอดผลงานให้ใกล้เคียงกับมาตรฐานต้นฉบับ ถือเป็นการแสดงความชื่นชมและเคารพศิลปิน

- 2.3 พื้นที่ปลดปล่อยในการแสดงออก การเต้นกลายเป็นพื้นที่สำหรับการสื่อสารอารมณ์และระบายความรู้สึกออกมาทางร่างกายโดยไม่ต้องใช้คำพูด

- 2.4 การสร้างอัตลักษณ์และสังคม (Identity & Community) การเต้น Cover มีความหมายต่อผู้เต้นในการช่วยเปลี่ยนวัยรุ่นที่เขินอายให้กล้าแสดงออก สร้างความภาคภูมิใจในตัวเอง รวมถึงเป็นเครื่องมือในการดึงดูดผู้ที่มีความชอบเหมือนกันให้มารวมกลุ่มกัน สร้างมิตรภาพ ความสามัคคี และเครือข่ายทางสังคมที่แข็งแรง

6. อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับปัจจัย แรงจูงใจ และความหมายของการเต้น Cover K-pop ของวัยรุ่นแฟนคลับในจังหวัดนครปฐม คณะผู้วิจัยได้นำผลการศึกษามาวิเคราะห์และอภิปรายผลร่วมกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเด็นหลัก ดังนี้

6.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลอกเลียนแบบท่าเต้น K-pop ของวัยรุ่นแฟนคลับ

ผลการวิจัยพบว่า วัยรุ่นส่วนใหญ่เริ่มให้ความสนใจและซึมซับการเต้น Cover ในช่วงวัยประถมศึกษาตอนปลาย จนถึงมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีช่องทางหลักคือสื่อสังคมออนไลน์อย่าง YouTube และ TikTok ควบคู่กับการได้รับอิทธิพลจากกลุ่มบุคคลใกล้ชิด เช่น เพื่อน สมาชิกในครอบครัว และรุ่นพี่ในโรงเรียน ปรากฏการณ์นี้สอดคล้องอย่างยิ่งกับ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ของ [2]Albert Bandura ที่อธิบายว่า พฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากการสังเกตและลอกเลียนแบบตัวแบบ (Modeling) ซึ่ง [7]Meethip (2561) ได้ระบุไว้ในงานวิจัยในไทยว่า กลุ่มแฟนคลับมักเกิดกระบวนการจดจำพฤติกรรมของดาราหรือศิลปินที่ชื่นชอบซ้ำ ๆ จนเกิดเป็นภาพในจิตใจและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามต้นแบบ ในบริบทของการเต้น Cover วัยรุ่นได้เปิดรับทั้งตัวแบบเชิงสัญลักษณ์ ผ่านมิวสิกวิดีโอ (MV) และคลิปวิดีโอฝึกซ้อม (Dance Practice) ในพื้นที่ดิจิทัล ร่วมกับตัวแบบที่มีชีวิตในสภาพแวดล้อมจริง เช่น กลุ่มเพื่อนที่คอยแนะนำ นอกจากนี้ การที่สื่อสังคมออนไลน์กลายเป็นตัวกระตุ้นหลัก ยังสอดคล้องกับข้อค้นพบของ [5] Khotchaphong (2023) ที่ชี้ว่า ความเจริญก้าวหน้าของโลกาภิวัตน์และสื่อสมัยใหม่ทำให้กระแสวัฒนธรรมสมัยนิยมเกาหลี (Korean Popular Culture) เข้ามามีอิทธิพลจนกลายเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตประจำวันของเยาวชนไทยอย่างแนบเนียน สื่อดิจิทัลจึงทำหน้าที่เป็นพื้นที่แพร่กระจายค่านิยมและกระตุ้นพฤติกรรมลอกเลียนแบบท่าเต้น เพื่อตอบสนองความผูกพันและแรงจูงใจที่แฟนคลับมีต่อศิลปินเกาหลี

6.2 แรงจูงใจและความหมายของการเต้น Cover K-pop ของวัยรุ่นแฟนคลับ

ในมิติของแรงจูงใจและการให้ความหมายต่อการเต้น Cover ข้อค้นพบจากการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า กิจกรรมนี้มีคุณค่าที่ลึกซึ้งต่อจิตใจและการดำเนินชีวิตของวัยรุ่น มากกว่าการเป็นเพียงการเลียนแบบท่าทางเพื่อความบันเทิง โดยสามารถอภิปรายเชื่อมโยงได้ 3 ประเด็นดังนี้

1. การตอบสนองความต้องการภายในและการจัดการอารมณ์ ผลการวิจัยชี้ว่า วัยรุ่นใช้การเต้นเป็นกิจกรรมยามว่างเพื่อระบายความเครียดจากการเรียน ช่วยให้รู้สึกสนุกและได้ปลดปล่อยพลังงาน ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีแรงจูงใจของ [6]Maslow (Maslow's Hierarchy of Needs) ในด้านความต้องการการยอมรับและความภาคภูมิใจในตนเอง (Esteem Needs) ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพของตน (Self-Actualization) สอดคล้องกับงานวิจัยในบริบทไทยของ [1]Amnat (2565) ที่พบว่า ปฏิสัมพันธ์ถึงความจริงและการติดตามศิลปินของกลุ่มผู้ที่ชื่นชอบศิลปินมีส่วนช่วยเพิ่มอารมณ์เชิงบวก มอบคุณค่าเชิงลบ และเป็นกลไกสำคัญในการผ่อนคลายหรือลดทอนความเครียดเมื่อเผชิญกับอุปสรรคในชีวิต

2. การสร้างอัตลักษณ์และคอมมูนิตี (Identity & Community) ผลการวิจัยเน้นย้ำว่า การเต้น Cover เป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างอัตลักษณ์ (Identity) เปลี่ยนวัยรุ่นที่เขินอายให้มีความมั่นใจ กล้าแสดงออก และสร้างกลุ่มสังคมหรือคอมมูนิตีที่แข็งแรง ประเด็นนี้สอดคล้องกับข้อค้นพบของ [3] Charoenwong วงศ์ (2567) ที่อธิบายว่า แฟนคลับในยุคดิจิทัลใช้พื้นที่ทางสังคมนี้ในการสร้างอัตลักษณ์ของตนเอง (Self-identity) ผ่านการมีส่วนร่วม ความรู้สึกเป็นเจ้าของ และความสัมพันธ์เชิงมิตรภาพในกลุ่ม การเต้น Cover จึงทำหน้าที่เป็นพื้นที่ปลอดภัยที่เชื่อมโยงผู้มีความชอบเหมือนกันให้มาแลกเปลี่ยนเทคนิค เกิดความสามัคคี และสร้างเครือข่ายทางสังคมที่แน่นแฟ้น

3. กระบวนการเรียนรู้และการต่อยอดเชิงทุน (Learning Process & Capital) ผู้เต้นให้ความหมายว่าการเต้น Cover คือ กระบวนการเรียนรู้และฝึกฝน ที่ต้องใช้วินัยและความอดทนสูงเพื่อแสดงความสามารถต่อศิลปินต้นฉบับ ทักษะที่เกิดขึ้นนี้ยังสามารถนำไปต่อยอดสร้างแฟ้มผลงาน (Portfolio) ถ่ายคอนเทนต์ลงสื่อสังคมออนไลน์ แข่งขัน ออดิชั่น หรือสร้างโอกาสในการรับงานจ้างในอนาคต สิ่งนี้สามารถอธิบายได้ด้วยแนวคิดของ Pierre Bourdieu เรื่องการแปลงทุนทางวัฒนธรรม

(Cultural Capital) เช่น ทักษะการเต้น ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และการส่งผลงานในแพลตฟอร์ม ให้กลายเป็นทุนทางเศรษฐกิจ (Economic Capital)

7. เอกสารอ้างอิง

- [1] Amnat, M. (2022). The relationship between self-determination, celebrity worship, and resilience among emerging adults who adore celebrities (Master's thesis, Chulalongkorn University). Chulalongkorn University Intellectual Repository. <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/7250>
- [2] Bandura, A. (1977). Social learning theory. Prentice-Hall.
- [3] Charoenwong, M. (2024). Kanrapru lae kansaengdoeng tuaton khong faen idol khe-pop [The perception and self-presentation of K-pop idol fans]. Journal of Graduate Studies Valaya Alongkorn Rajabhat University, 18(2), 247–261.
- [4] Khamwansa, T. (2021). The consumption of Korean popular culture and the identity construction of Thai youth (Master's thesis). Chulalongkorn University. (อ้างอิงในเนื้อหา)
- [5] Khotchaphong, A. (2023). Itthiphon khong watthanatham samai niyom kaoli nai klum yaowachon thai nai changwat nakhonsawan [The influence of Korean popular culture among Thai youth in Nakhon Sawan province]. Journal of Humanities and Social Sciences, Naresuan University, 16(2), 45–62.
- [6] Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. Psychological Review, 50(4), 370–396. <https://doi.org/10.1037/h0054346>
- [7] Meethip, V. (2018). Factors affecting loyalty towards Korean artists among Thai fan clubs (Master's thesis, Bangkok University). Bangkok University Digital Commons. <http://dspace.bu.ac.th/123456789/3091>
- [8] Nakhonthap, P. (2019). Media exposure, motivation, and contemporary cultural participation of K-pop Cover Dance groups in Thailand. Journal of Communication Arts, 37(2), 85–102. (อ้างอิงในเนื้อหา)
- [9] Saetiao, W. (2020). Fandom, social capital, and the meaning of Cover Dance performance among Thai teenagers (Master's thesis). Thammasat University.